

Uchwała Nr
Rady Gminy Ostrów Mazowiecka
z dnia 30 marca 2022 r.

w sprawie:

***uchwalenia Programu Wspierania Rodziny w Gminie Ostrów
Mazowiecka na lata 2022-2024***

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 i poz. 583) oraz art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447),

uchwala się, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Program Wspierania Rodziny w Gminie Ostrów Mazowiecka na lata 2022-2024 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Ostrów Mazowiecka.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2022 roku.

**PRZEWODNICZĄCA
RADY GMINY**

Krystyna Kossowska

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE OSTRÓW MAZOWIECKA NA LATA 2022-2024

Ostrów Mazowiecka, marzec 2022

SPIS TREŚCI

I.	Wstęp.....	3
II.	Podstawy prawne realizacji Programu.....	5
	1. Podstawa prawna.....	5
	2. Zadania gminy w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej.....	6
III.	Charakterystyka społeczno-demograficzna Gminy Ostrów Mazowiecka.....	6
	1. Diagnoza demograficzna.....	6
	2. Diagnoza społeczna.....	7
	3. Główne problemy rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka.....	10
	3. 1. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.....	10
	3. 2. Uzależnienia – alkoholizm, narkomania.....	14
	3. 3. Przemoc w rodzinie.....	15
	3. 4. Podsumowanie.....	16
	4. Zasoby instytucjonalne Gminy Ostrów Mazowiecka.....	17
IV.	Założenia Programowe.....	19
	1. Adresaci Programu.....	19
	2. Cele Programu.....	19
	3. Zadania i zasady działania Programu.....	19
	4. Analiza SWOT w obszarze wsparcia rodziny.....	23
	5. Realizatorzy Programu.....	25
	6. Zakładane efekty realizacji Programu.....	26
	7. Finansowanie Programu.....	26
	8. Monitoring i ewaluacja Programu.....	27
V.	Podsumowanie.....	27

I. WSTĘP

Rodzina jest podstawową komórką życia społecznego jak również naturalnym środowiskiem rozwoju człowieka. W rodzinie realizowane są określone zasady, które pozwalają budować prawidłowe relacje społeczne. Rodzina funkcjonująca prawidłowo daje jej członkom poczucie bezpieczeństwa, wzmacnia ich rozwój osobisty, a jako pierwsze i podstawowe środowisko wychowawcze bezpośrednio oddziałuje na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, poglądy. Rodzina ma kluczowe znaczenie dla życia i prawidłowego rozwoju dziecka.

Budowanie dobrych relacji i więzi rodzinnych ma wpływ na ochronę dzieci i młodzieży przed podejmowaniem ryzykownych zachowań. W przypadku wystąpienia jakiegokolwiek dysfunkcjonalności rodziny, państwo ma obowiązek zapewnić dziecku specjalną ochronę i pomoc w przezwyciężaniu zaistniałej sytuacji.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Ostrów Mazowiecka na lata 2022-2024 jest kontynuacją programu wspierania rodziny realizowanego w latach 2019-2021 i zakłada dalszą realizację działań profilaktycznych na rzecz rodziny poprzez doskonalenie metod pracy z rodziną oraz wprowadzanie nowych form pomocy rodzinie, w zależności od potrzeb.

Podstawowym podmiotem i adresatem działań Programu jest rodzina, która jest naturalną i najważniejszą formą życia społecznego. Stanowi pierwsze i podstawowe środowisko wychowawcze, wprowadza młodego człowieka w świat wartości i norm społecznych oraz zaspakaja jego potrzeby. To z rodziny dziecko czerpie wiedzę o otaczającym świecie, przejmuje obowiązujące w niej poglądy, postawy, wzory zachowania i wypełnianie ról społecznych. Rodzina oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Dlatego jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny, zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań.

Niniejszy Program wskazuje działania ukierunkowane na wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze jak również działania profilaktyczne i prorodzinne, których celem jest zapobieganie marginalizacji oraz społecznemu wykluczeniu. Ideą w tworzeniu Programu jest przekonanie o niezastąpionej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka, którą należy promować i wzmacniać, zwłaszcza wobec wyzwań współczesnego świata. Jeżeli w rodzinach pojawiające się problemy przewyższają możliwość ich rozwiązania we własnym zakresie, przy wykorzystaniu własnych środków oraz zasobów, pojawia się konieczność wsparcia z zewnątrz. Należy wtedy dołożyć wszelkich starań, aby takie rodziny uzyskały profesjonalną pomoc tak, aby w przyszłości same mogły funkcjonować bez konieczności wsparcia różnych instytucji.

Obecnie spotykamy się z licznymi zagrożeniami i zaburzeniami w prawidłowym funkcjonowaniu rodziny. Teraźniejsze rodziny odczuwają niedosyt uczuciowy, rozluźnienie więzi i relacji pomiędzy poszczególnymi członkami rodziny, mające negatywny wpływ na ich życie wewnętrzne. Zagrożeniem dla dobrze funkcjonującej rodziny jest nieumiejętne korzystanie z Internetu i coraz częściej uzależnienie dzieci od komputerów i gier. Dzieci coraz częściej mają kontakt z Internetem i telewizją, często ich jedynym towarzyszem jest program z bajkami. Wpływa to negatywnie na rozwój dziecka.

Współczesne rodziny posiadają coraz mniej dzieci. Są obarczone wieloma dylematami: balansowaniem między pracą a domem, co ma swoje przełożenie na czas dla rodziny i jakość relacji

wewnątrzrodzinnych; wyborem między rodziną z jednym dzieckiem, ale za to maksymalnie „doinwestowanym” czy wielodzietnością i zagrożeniem marginalizacją

Nasilenie konfliktów rodzinnych prowadzących do niewłaściwej atmosfery wychowawczej, zakłócenia sfery uczuciowej pomiędzy rodzicami, oraz rodzicami a dziećmi, niewłaściwe czy nieskuteczne metody wychowawcze to tylko jedne z nielicznych zaburzeń życia wewnątrzrodzinnego prowadzących do zaniedbań opiekuńczo – wychowawczych. Do najczęściej wymienianych czynników zaburzeń życia rodzinnego należy zaliczyć zjawiska destrukcyjne, głównie alkoholizm. Uzależnienie jednego z członków rodziny wywołuje szkody obejmujące swym zasięgiem wszystkie osoby żyjące w otoczeniu osoby uzależnionej. Prowadzi do pogorszenia sytuacji materialnej, mieszkaniowej, upośledzenia kulturowego, edukacyjnego, powoduje również konflikty między małżonkami i co najważniejsze ma negatywny wpływ na wychowanie i kształcenie dzieci. Zaburzenia zachowania, nieprzewidywalne reakcje, ciągłe awantury, napięta atmosfera zdolność do agresji i przemocy osoby uzależnionej powoduje że członkowie rodziny żyją w stanie nieprzerwanego stresu, zagrożenia niepewności i cierpienia. Rodzina z problemem alkoholowym nie zaspakaja potrzeb emocjonalnych nie pozwala na rozwój, nie sprzyja socjalizacji.

Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez asystentów rodziny, pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmują działania na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania.

Mając na względzie fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjającą w prawidłowym rozwoju dziecka należy zadbać o to, aby ono jak najdłużej w niej pozostało. Dlatego należy wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Należy podjąć pracę z rodziną w jej najbliższym otoczeniu i w różnorodnych formach środowiskowych bez potrzeby odrywania dziecka od rodziny. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Chodzi tutaj o obustronny wysiłek zarówno członków rodziny jak i pracowników instytucji pomocy społecznej (pracownik socjalny, asystent rodziny) zmierzający do przywrócenia naturalnych więzów i normalizacji życia rodzinnego. W swoich działaniach pracownicy socjalni, asystenci rodziny mają za zadanie wspieranie i wspomaganie, a nie zastępowanie rodziców w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Niniejszy program został opracowany w oparciu o przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447). Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy do zadań własnych gminy należy między innymi opracowanie 3 letnich programów wspierania rodziny, których głównym założeniem jest stworzenie spójnego systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienia pomocy w opiece i wychowywaniu dzieci. Obowiązek ten realizowany jest przy współpracy i współdziałaniu odpowiednich służb społecznych, organizacji pozarządowych, kościołów oraz związków wyznaniowych.

Program stanowi realizację dyspozycji ustawowej i jest spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ostrów Mazowiecka na lata 2016-2024.

Program przygotowano na podstawie sprawozdań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostrowi Mazowieckiej oraz dotychczasowych doświadczeń wynikających z pełnienia obowiązków zawodowych pracowników socjalnych oraz asystenta rodziny. Zidentyfikowane problemy społeczne mieszkańców Gminy Ostrów Mazowiecka oraz analiza zgromadzonych danych pozwoliła na określenie kierunków działań i priorytetów do realizacji Programu na najbliższe trzy lata. Stanowi on kontynuację wybranych celów i zadań wskazanych do realizacji w poprzednim Programie.

II. PODSTAWY PRAWNE REALIZACJI PROGRAMU

1. PODSTAWA PRAWNA

Realizacja polityki wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej opiera się między innymi na poniższych aktach prawnych:

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U z 2022 r., poz. 447),
2. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r., poz. 1329),
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2022 r., poz. 615),
5. Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2021 r., poz. 877 z późn. zm.),
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249),
7. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r., poz. 1119 z późn.zm.),
8. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r., poz. 2050 z późn. zm.),
9. Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 roku o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2021 r., poz. 1744),
10. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r., poz. 1359),
11. Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r., poz. 559 z późn. zm.).

Priorytetowe kierunki zawarte w Programie Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 oraz planowane w ich ramach przedsięwzięcia są zgodne z kierunkami działań zawartymi w dokumentach strategicznych formułowanych i realizowanych na poziomie gminnym tj. Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ostrów Mazowiecka na lata 2016- 2024.

2. ZADANIA GMINY W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY I PIECZY ZASTĘPCZEJ

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w art. 176 określa następujące zadania własne gminy w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej:

- 1) opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez:
 - zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - kosztów związanych z udzielaniem rodzinie przeżywającej trudności pomocy określonej w ustawie, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo- wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo- terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo- finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej zamieszkałego na terenie gminy.

III. CHARAKTERYSTYKA SPOŁECZNO – DEMOGRAFICZNA GMINY OSTRÓW MAZOWIECKA

1. DIAGNOZA DEMOGRAFICZNA

Gmina Ostrów Mazowiecka, położona jest we wschodniej Polsce, w północno - wschodniej części Województwa Mazowieckiego, w połowie drogi między Warszawą a Białymstokiem. Usytuowana wokół prawie 25 tys. Miasta Ostrów Mazowiecka jest typową gminą rolniczą. Z czterdziestoma jeden sołectwami i czterdziestoma pięcioma wsiami zajmuje powierzchnię 284 km²., którą zamieszkuje prawie 13.000 mieszkańców. Pod względem liczby ludności i obszaru, jest największą gminą powiatu ostrowskiego. Siedzibą administracji gminnej, jest miasto Ostrów Mazowiecka, co powoduje, że mieszkańcy gminy są koncentrycznie rozmieszczeni w stosunku do lokalizacji Urzędu. Obszar wiejskiej gminy jest przykładem struktury gdzie, żywotne interesy rozwojowe obu społeczności (wsi i miasta) wzajemnie się przenikają, lecz realizowane są pod nadzorem autonomicznych samorządów.

Tabela 1. Liczba mieszkańców gminy Ostrów Mazowiecka w latach 2019-2021.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
-------------------------	-----------------	-----------------	-----------------

MIESZKAŃCY (w osobach)			
Ogółem:	12809	12751	12680
KOBIETY			
Ogółem:	6422	6401	6363
Wiek 0-17	1228	1222	1214
Wiek 18-59	3643	3609	3590
Wiek 60 lat i więcej	1551	1570	1559
MĘŻCZYŹNI			
Ogółem:	6387	6350	6317
Wiek 0-17	1294	1290	1300
Wiek 18-59	4362	4328	4280
Wiek 65 lat i więcej	731	732	737

Źródło: ocena zasobów pomocy społecznej.

Z powyższych danych wynika, że najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym, a najmniej liczną osoby starsze. Odsetek mieszkańców gminy, które nie ukończyły 18 roku życia, to druga w kolejności grupa społeczna pod względem liczebności, zamieszkująca gminę Ostrów Mazowiecka.

2. DIAGNOZA SPOŁECZNA

Placówką realizującą zadania pomocy społecznej na terenie gminy Ostrów Mazowiecka jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowi Mazowieckiej. Do określenia zadań Programu Wspierania Rodziny niezbędna jest analiza danych o osobach i rodzinach z terenu gminy, objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej, jako jednostki realizującej zadania pomocy społecznej.

Według art. 7 ustawy o pomocy społecznej, adresatami wsparcia socjalnego są najczęściej rodziny cierpiące niedostatek z powodu ubóstwa bądź bezrobocia, rodziny wielodzietne, rodziny z problemami opiekuńczo- wychowawczymi, osoby niepełnosprawne, rodziny dotknięte przemocą i uzależnieniami. Poniższa tabela przedstawia powody przyznania pomocy dla rodzin w latach 2019-2021.

Tabela 2. Powody przyznania pomocy dla rodzin w latach 2019-2021.

Powody przyznania pomocy	2019 Liczba rodzin	2020 Liczba rodzin	2021 Liczba rodzin
Ubóstwo	208	197	149
Bezdomność	2	2	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa	52	45	36
w tym: wielodzietność	43	37	32
Bezrobocie	145	138	111
Niepełnosprawność	168	155	144
Długotrwała lub ciężka choroba	185	172	162
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	9	20	22
w tym: rodziny niepełne	4	12	12

w tym: rodziny wielodzietne	5	8	13
Przemoc w rodzinie	20	18	14
Alkoholizm	25	22	20
Trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	2	4
Zdarzenie losowe lub sytuacja kryzysowa	8	3	3

Źródło: Opracowanie własne GOPS w Ostrowi Mazowieckiej na podstawie danych ze sprawozdań rocznych MPiPS-03.

Z powyższej tabeli wynika, że odbiorcami wsparcia i pomocy są najczęściej rodziny cierpiące niedostatek z powodu ubóstwa, długotrwałej choroby, niepełnosprawności, bezrobocia, potrzeby ochrony macierzyństwa, alkoholizmu, bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z takimi problemami jak uzależnienia, przemoc domowa, oraz zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych. Dysfunkcje te wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami w kontaktach z innymi ludźmi, trudnościami adaptacyjnymi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami w środowisku rodzinnym i zawodowym.

Istotną rolę w tej kwestii odgrywa praca socjalna w połączeniu ze wsparciem finansowym lub rzeczowym prowadzona przez pracowników socjalnych. To pracownicy socjalni są pierwszymi osobami, które mają pierwszy i bezpośredni kontakt z rodziną w środowisku. Przeprowadzając wywiady środowiskowe dokonują także diagnozy problemów w rodzinie.

Tabela 3. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2019-2021.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba rodzin	Liczba rodzin	Liczba rodzin
	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Rodziny ogółem:	414	362	283
o liczbie osób:	162	161	146
1			
2	88	64	46
3	53	40	26
4	45	40	24
5	38	36	23
6 i więcej	28	21	18
w tym rodziny z dziećmi ogółem:	174	157	102
o liczbie dzieci:	46	48	38
1			
2	53	43	21
3	30	28	24
4	34	30	11
5	5	3	5
6	3	2	1
7 i więcej	3	3	2
Rodziny niepełne ogółem	33	34	26
o liczbie dzieci:	15	14	10

1			
2	9	10	5
3	4	6	7
4 i więcej	5	4	4

Źródło: Opracowanie własne GOPS w Ostrowi Mazowieckiej na podstawie danych ze sprawozdań rocznych MPiPS-03.

Dla potrzeb Programu opracowano kartę diagnostyczną zawierającą m.in. informacje na temat liczby mieszkańców, liczby dzieci i młodzieży, liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego, dodatku mieszkaniowego, świadczeń rodzinnych, wychowawczych, rodzicielskich, funduszu alimentacyjnego, stypendiów socjalnych, itd. Karta diagnostyczna służy do analizy danych o rodzinach objętych wsparciem oraz określenia celów pracy z rodziną.

Tabela 4. Karta diagnostyczna za lata 2019-2021.

Wyszczególnienie	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Liczba mieszkańców Gminy Ostrów Mazowiecka	12809	12751	12680
Liczba dzieci/młodzieży w wieku 0-18 roku życia	2525	2536	2527
Liczba asystentów rodziny	1	1	1
Liczba pracowników socjalnych	5	5	5
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	400	362	336
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	273	242	235
Liczba rodzin na rzecz których świadczona była praca socjalna	294	340	212
Liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym	28	21	16
Liczba dzieci objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	6	5	5
Liczba dzieci dożywianych w ramach rządowego Programu „Posiłek w szkole i w domu”	166	162	140
Liczba uczniów otrzymujących stypendia socjalne	95	98	80
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	15	7	3
Liczba rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego	50	47	48
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego 500+	1194	1422	1410
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia rodzicielskiego	62	58	64
Liczba dzieci korzystających z rządowego programu „Dobry Start” 300+	1733	1659	-----

Liczba rodzin otrzymujących świadczenia rodzinne	889	811	740
Liczba świadczeń wypłaconych w formie zasiłku pielęgnacyjnego dla niepełnosprawnych dzieci do 16 roku życia.	1014	1027	1020
Liczba pozaszkolnych świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży	2	2	2
Liczba mieszkań komunalnych w zasobach gminy	24	24	24
- w tym liczba lokali socjalnych;	-----	-----	-----

Źródło: Opracowanie własne GOPS w Ostrowi Mazowieckiej na podstawie danych ze sprawozdań

3. GŁÓWNE PROBLEMY RODZIN Z TRUDNOŚCIAMI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYMI NA TERENIE GMINY OSTRÓW MAZOWIECKA.

3.1. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Rodzina bezradna opiekuńczo – wychowawcza to rodzina, która nie spełnia swych zadań wobec dzieci. W takiej rodzinie brak jest stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa. Zaburzona jest również więź emocjonalna między członkami rodziny. Często dzieci w takich rodzinach traktowane są jako ograniczenie swobody rodziców. Rodzice nie zwracają uwagi na potrzeby dziecka, zarówno te bytowe jak i te emocjonalne. Atmosfera jest pełna napięcia a zasady są narzucane. Wobec dzieci często stosowane są surowe kary, nieadekwatne do stopnia przewinienia. Nie mogą wyrażać swoich uczuć, myśli i pragnień. Każda rodzina dysfunkcyjna naraża dziecko na szereg negatywnych emocji.

Pracownicy socjalni i asystent rodziny w ramach swoich obowiązków służbowych, podejmują działania na rzecz poprawy sytuacji rodzin zmagających się z różnymi problemami. Niejednokrotnie są to rodziny, które oprócz ubóstwa dotknięte są wieloma dysfunkcjami.

W tutejszym Ośrodku zatrudnionych jest 5 pracowników socjalnych i 1 asystent rodziny. Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej wysokiego profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowanych działaniach. Najbliżej rodziny znajduje się asystent rodziny.

Asystent rodziny, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej to specjalista, który przydzielany jest rodzinie, gdy ta napotyka trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Do jej zadań należy:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;

- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;
- 16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- 17) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 19) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Współpraca z asystentem odbywa się za zgodą rodziny i przy aktywnym jej udziale lub zgodnie z postanowieniem sądu. Pierwszy kontakt asystenta z rodziną następuje w obecności pracownika socjalnego. Podczas spotkania asystent próbuje dowiedzieć się jak najwięcej o rodzinie, dzieciach, o występujących w rodzinie problemach oraz ich oczekiwaniach. Asystent rodziny wspólnie z rodziną określa sposób wyjścia z trudnej sytuacji życiowej. Ustala mocne strony rodziny oraz rodzaj i kolejność podejmowanych działań. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę.

Głównym celem asystentury rodzinnej jest podniesienie poziomu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia z sytuacjami dnia codziennego rodziców lub opiekunów dzieci. Efektem powinno być odzyskanie przez osoby przyjmujące pomoc kontroli nad własnym życiem, która pozwoli im być samodzielnym oraz tak wypełniać role rodzica, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i rozwojowi dzieci. Efekt ten jest możliwy do osiągnięcia, przy współudziale rodziny na każdym etapie metodycznego działania: od oceny wstępnej, przez układanie planu pracy i jego realizację po ocenę końcową, dostosowanie pracy do możliwości i kontekstu życia rodziny oraz poprzez małe kroki. Asystent pracując z rodzinami podejmuje wiele różnorodnych działań. Wśród nich można wyróżnić: pomoc w dotarciu do świadczących pomoc specjalistyczną w formie konsultacji, poradnictwa, mediacji lub terapii, utrzymywanie stałego kontaktu z klientem, towarzyszenie mu w codziennym funkcjonowaniu. Ponadto, udzielanie wsparcia w sytuacjach tego wymagających oraz interweniowanie, gdy zagrożone jest życie lub zdrowie konkretnej osoby lub jej rodziny.

Na uwagę zasługuje fakt, że do pracy z asystentem rodziny w głównej mierze kierowane są te rodziny, u których występuje zagrożenie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Są to rodziny, które borykają się z wieloma problemami, a ich trudna sytuacja jest wynikiem kilkuletnich a nawet kilkunastoletnich zaniedbań, czy też zaniechań rodziny.

Asystent ma za zadanie pomóc zmienić stosunek osób zmarginalizowanych do własnej sprawczości, zwiększyć ich poczucie wpływu na swoje życie. Nadrzędnym zaś celem jest podejmowanie działań na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę jest uzależniona od stopnia trudności i wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15 –tu. Na uwagę zasługuje fakt, że wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Równocześnie asystent rodziny powinien współpracować z wieloma instytucjami zaangażowanymi w sprawy rodzin, w tym z pracownikami socjalnymi, Policją, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowi Mazowieckiej, placówkami oświatowymi czy sądami - poprzez kuratorów zawodowych i społecznych. Zatem aktywność asystenta rodziny można podzielić na dwa obszary zadaniowe. Pierwszym jest bezpośredni kontakt z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w innym miejscu wskazanym przez rodzinę (jej członków). Drugim natomiast jest szeroko zakrojona współpraca asystenta z osobami i instytucjami zaangażowanymi w sprawy rodziny. Istotnym celem pracy asystenta rodziny jest pomoc rodzinie, w zachowaniu jej integralności. Na pracę z rodziną składa się ocena jej sytuacji, planowanie i realizacja zadań mających na celu poprawę funkcjonowania rodziny w obszarze ekonomiczno-socjalnym, opiekuńczo-wychowawczym i społecznym. W tym celu asystent rodziny wspólnie z członkami rodziny opracowuje plan pracy, który jest następnie realizowany. Z planem pracy zapoznaje się także pracownik socjalny.

Tabela 5. Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny w latach 2019-2021.

	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny	16	18	18

Źródło: Sprawozdania GOPS w Ostrowi Mazowieckiej za lata 2019-2021.

Z tabeli wynika, iż liczba rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, które wymagają wsparcia asystenta rodziny, przekracza ustawową maksymalną liczę rodzin określoną do pracy z asystentem rodziny, jednakże zaznaczyć należy, że wartości prezentowane w tabeli dotyczą liczby wszystkich rodzin objętych pomocą asystenta rodziny w ciągu całego roku, stąd wartości są wyższe niż 15. Należy zwrócić uwagę także na fakt, że praca z rodzinami dysfunkcyjnymi jest procesem długotrwałym i złożonym. Efekty pracy zależne są od aktywności rodzin, ich zaangażowania i potrzeby zmiany sposobu życia. By praca przyniosła wymagane efekty zazwyczaj trwa dłużej i wymaga współdziałania z wieloma instytucjami i służbami jak również wsparcia specjalistów. Objęcie rodziny wsparciem asystenta rodziny oraz przedstawicieli innych instytucji i organizacji pomocowych nie zawsze gwarantuje przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych czy minimalizacji występowania patologii lub uzależnienia.

W przypadkach, gdy rodzina nie radzi sobie ze sprawowaniem funkcji opiekuńczo – wychowawczych wobec dzieci - co może oceniać tylko sąd opiekuńczy - zostają one umieszczone w pieczy zastępczej. Rodzice zostają np. trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub prawa

te zostają im ograniczone. Celem pieczy zastępczej jest zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych, zapewnienie dziecku przygotowania do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami. Piecza zastępcza ma przede wszystkim zapewnić pracę z rodziną, mającą na celu umożliwienie powrotu dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym.

Piecza zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej oraz w formie instytucjonalnej.

Formy rodzinnej pieczy zastępczej - rodzina zastępcza (spokrewniona, niezawodowa, zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna) oraz rodzinny dom dziecka. Formy instytucjonalnej pieczy zastępczej – placówka opiekuńczo-wychowawcza, regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna, interwencyjny ośrodek preadopcyjny.

Podstawą umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej jest prawomocne orzeczenie sądu. W przypadku konieczności, na wniosek lub za zgodą rodziców dziecka, możliwe jest umieszczenie dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej na podstawie umowy zawartej między rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka, a starostą właściwym ze względu na miejsce zamieszkania tej rodziny lub miejsce prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

O zawartej umowie starosta zawiadamia niezwłocznie sąd. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej powinno nastąpić po wyczerpaniu wszystkich form pomocy rodzicom dziecka, chyba, że dobro dziecka wymaga zapewnienia mu niezwłocznie pieczy zastępczej. Dziecko umieszcza się w pieczy zastępczej do czasu zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo umieszczenia go w rodzinie przysposabiającej.

Objęcie dziecka jedną z form pieczy zastępczej następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletności. Osoba, która ją osiągnęła w okresie pieczy zastępczej, może przebywać w dotychczasowej rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka albo placówce opiekuńczo-wychowawczej za zgodą, odpowiednio, rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka albo dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 roku życia, jeżeli się uczy.

Gmina Ostrów Mazowiecka zgodnie z art. 176 ust. 5 oraz art. 191 ust. 9 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zobowiązana jest do ponoszenia częściowych wydatków z tytułu umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej. W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej współfinansuje pobyt tego dziecka w pieczy zastępczej w wysokości:

- 10 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka, w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim i kolejnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Do wyżej wymienionych wydatków zalicza się: świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, dodatek do świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego

dziecka, świadczenie przyznane w związku z wystąpieniem zdarzenia losowego lub innego zdarzenia mającego wpływ na jakość sprawowanej opieki.

Tabela 6. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w latach 2019-2021.

Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
	12	12	15

Źródło: Sprawozdania GOPS w Ostrowi Mazowieckiej za lata 2019-2021.

Tabela 7. Koszty gminy poniesione za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w latach 2019-2021.

Oplata gminy za pobyt dzieci w pieczy zastępczej	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
	21 643	53 815	105 874

Źródło: Sprawozdania GOPS w Ostrowi Mazowieckiej za lata 2019-2021.

Dane z powyższej tabeli wskazują, że koszty ponoszone za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w myśl ustawowych zapisów zwiększają się wraz z czasem pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Począwszy od 3 roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, koszt odpłatności gminy wzrasta do 50% i jest proporcjonalny do środków powiatu. Nie bez znaczenia jest również fakt, że liczba dzieci z terenu Gminy Ostrów Mazowiecka, umieszczanych w pieczy zastępczej, wykazuje tendencję wzrostową.

3.2. Uzależnienia – alkoholizm, narkomania

Rodziny, w których występuje problem alkoholowy zwykle charakteryzuje niższy status socjoekonomiczny, ograniczone możliwości związane z wykształceniem czy podjęciem pracy. Ta grupa rodzin szczególnie narażona jest na występowanie przemocy, aczkolwiek to zjawisko dotyczy nie tylko rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym ale i tych dobrze sytuowanych, w których na pozór nie występują problemy. Z tabeli 2 wynika, iż Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowi Mazowieckiej udzielał w latach 2019-2021 pomocy maksymalnie 25 rodzinom z problemem uzależnienia alkoholowego. Powyższa statystyka nie uwzględnia rodzin z problemem uzależnienia, które nie korzystają z pomocy społecznej. Przyjąć więc należy, że rodzin z problemami uzależnienia alkoholowego jest zdecydowanie więcej

Aktem prawnym na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka na podstawie, którego prowadzona jest realizacja wskazanych działań zgodnie z kierunkami zawartymi w w/w ustawach, jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii przez podmioty w nich wskazane. Realizatorem w/w programów jest w szczególności Gmina Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ostrowi Mazowieckiej.

3.3. Przemoc w rodzinie

Przemoc w rodzinie w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, zgodnie z art. 2 pkt 2 w/w ustawy oznacza „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste (osób wymienionych w pkt 1), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodującą szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Tabela 8. Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty w latach 2019-2021.

Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
	69	65	38

Źródło: Sprawozdania GOPS w Ostrowi Mazowieckiej za lata 2019-2021.

Z powyższych danych wynika, że na przestrzeni lat 2019-2021 w Gminie Ostrów Mazowiecka zauważalny jest spadek ujawniania przemocy w rodzinie. Być może coraz większe otwarcie się społeczeństwa na problem przemocy jak również fakt rosnącego zainteresowania zjawiskiem przemocy, o którym szeroko dyskutują media, ułatwia osobom dotkniętym przemocą, podjęcie działań zmierzających do poprawy własnej sytuacji, stąd też notowany spadek liczby założonych Niebieskich Kart.

Problem przemocy dotyka rodziny niezależnie od wykształcenia, statusu ekonomicznego czy też wykonywanego zawodu. Jest to zjawisko, które dotyczy nie tylko rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, ale i tych z wyższym statusem społeczno – ekonomicznym, w których pozornie nie występują problemy. Dlatego tak trudne jest podejmowanie działań mających na celu zdiagnozowanie problemu, jak również tych, które mają na celu zatrzymanie przemocy. Dodatkowym utrudnieniem w realizacji zadań jest brak współpracy rodzin w zakresie przezwyciężania kryzysu, a także problem uzależnienia od alkoholu. Rodziny dotknięte przemocą otrzymują pomoc i wsparcie w ramach prac grup roboczych Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. To na spotkaniach grupy roboczej przedstawiciele policji, ośrodka pomocy społecznej, ochrony zdrowia, oświaty, i komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, wspólnie z osobą, która jest dotknięta przemocą w rodzinie opracowują indywidualny plan pomocy. Działania podejmowane są także wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

3.4. Podsumowanie

Czynniki dysfunkcyjne, które negatywnie wpływają na funkcjonowanie rodziny nakładają na szeroko rozumianą kadrę pomocy społecznej, stosowania pracy socjalnej ukierunkowanej na zmiany negatywnych zachowań i poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej. W sytuacjach kryzysowych, gdy rodzina nie jest w stanie sobie poradzić z problemami, zachodzi konieczność

udzielenia jej pomocy, m.in. poprzez stworzenie sprawnie funkcjonującego systemu poradnictwa specjalistycznego.

Mówiąc o rodzinie musimy spojrzeć na nią horyzontalnie, nie ograniczając się tylko do tzw. rodzin dysfunkcyjnych. W obecnej sytuacji demograficznej naszego społeczeństwa podejmuje się wiele działań promujących rodzicielstwo. Jednym z takich działań jest **rządowy program dla rodzin wielodzietnych, w ramach którego funkcjonuje Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny**. Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny określa zasady przyznawania członkom rodziny wielodzietnej Karty Dużej Rodziny. Prawo do posiadania Karty przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, przez którą rozumie się rodzinę, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci, bez względu na ich wiek. Karta Dużej Rodziny przyznawana jest każdemu członkowi rodziny, także rodzinom zastępczym i rodzinnym domom dziecka, którzy spełniają warunki określone w/w ustawie.

Za członków rodziny wielodzietnej uznaje się rodzica (rodziców) oraz jego małżonka mających na utrzymaniu co najmniej troje dzieci w wieku do ukończenia 18 roku życia, w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej do 25 roku życia. Natomiast bez ograniczeń wiekowych wydaje się Karty dzieciom legitymującym się umiarkowanym lub znacznym stopniem niepełnosprawności. Osobom niepełnosprawnym Karta wydawana jest na czas obowiązywania orzeczenia o niepełnosprawności. Rodzicom oraz małżonkowi rodzica Karta wydawana jest na czas nieokreślony. Karta Dużej Rodziny przyznawana jest na wniosek rodziny wielodzietnej. Wniosek o wydanie Karty może złożyć każdy pełnoletni jej członek. Karta jest przyznawana niezależnie od dochodu w rodzinie.

Na podstawie Karty członkowie rodzin wielodzietnych mogą skorzystać z wprowadzonych uprawnień (zniżek na przejazdy kolejowe, niższe opłaty paszportowe, możliwość tańszego korzystania z oferty instytucji kultury, ośrodków rekreacyjnych, zniżki na zakup ubrań, obuwia, kosmetyków, książek czy paliwa oraz innych dóbr i usług) na poziomie ogólnokrajowym oferowanych przez instytucje i podmioty gospodarcze. Dane tych instytucji zostały umieszczone na stronie internetowej rodzina.gov.pl.

Członek rodziny wielodzietnej we wniosku o przyznanie Karty wskazuje, że wniosek dotyczy karty tradycyjnej lub karty elektronicznej. Możliwość wnioskowania o Kartę Dużej Rodziny w formie elektronicznej, wyświetlanej przy pomocy dedykowanej aplikacji na urządzenia mobilne (smartfony, tablety) weszła w życie od 1 stycznia 2018r.

Od 1 stycznia 2019 r. weszły inne zmiany dotyczące Karty Dużej Rodziny. W związku z nowelizacją powołanej ustawy, od 2019 roku Karta Dużej Rodziny przysługuje również rodzicom, którzy mają lub w przeszłości mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci – bez względu na ich wiek w chwili składania wniosku. W związku z powyższym znacząco wzrosła liczba osób składających wnioski o przyznanie Karty Dużej Rodziny.

Od 1 stycznia 2017 roku, na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka działa Program „**Gmina Ostrów Mazowiecka Przyjazna Rodzinie**”. Program ma ten na celu wspieranie realizacji funkcji rodziny wielodzietnej, poprawę warunków materialnych tych rodzin oraz zwiększenie dostępności do instytucji kultury i obiektów sportowych. Osobami uprawnionymi do korzystania z Programu są członkowie rodzin wielodzietnych zamieszkujących na terenie Gminy Ostrów Mazowiecka, którym przysługuje prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny.

W związku z realizacją Programu „Gmina Ostrów Mazowiecka Przyjazna Rodzinie”, członkowie rodzin wielodzietnych zamieszkujących na terenie gminy posiadają uprawnienia do

zniżek. Beneficjenci Programu mogą korzystać z krytej pływalni Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Ostrowi Mazowieckiej z uwzględnieniem **50 %** zniżki w stosunku do obowiązujących cen biletów zarówno dla dzieci jak i dla dorosłych, a także na lodowisko z analogiczną zniżką. Ponadto posiadacze lokalnej karty posiadają zniżki w pizzerii Biesiadowo oraz przy zakupie niektórych materiałów budowlanych w składzie budowlanym „Sławbud”, a także przy pracach remontowych bądź wykończeniowych budynków mieszkalnych, wykonywanych przez firmę budowlaną Pana Huberta Jasińskiego z siedzibą w Starej Grabownicy.

Program ma charakter otwarty i mogą do niego przystąpić zainteresowani partnerzy, którzy zaoferują zniżki i preferencje na zawarte w swej ofercie dobra i usługi. Informacja o partnerach, którzy przystąpili do Programu oraz szczegółowy katalog zniżek dla rodzin wielodzietnych znajduje się na stronie internetowej Gminy Ostrów Mazowiecka.

Tabela 9. Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny oraz Lokalnych Kart „Gmina Ostrów Mazowiecka Przyjazna Rodzinie” przez GOPS –Ostrów Mazowiecka w latach 2019-2021.

Rodzaj Karty	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny	341	185	117
Liczba wydanych Kart „Gmina Ostrów Maz. Przyjazna Rodzinie”	417	178	129

Źródło: Sprawozdania GOPS w Ostrowi Mazowieckiej za lata 2019-2021.

4. ZASOBY INSTYTUCJONALNE GMINY OSTRÓW MAZOWIECKA

Program Wsparcia Rodziny w Gminie Ostrów Mazowiecka na lata 2022-2024 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. Działania na rzecz dziecka i rodziny realizują poniższe instytucje:

1. Urząd Gminy Ostrów Mazowiecka

- przydział mieszkań komunalnych,
- przyznawanie i wypłacanie stypendiów socjalnych,
- organizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży,
- dowóz dzieci niepełnosprawnych,
- wspieranie lokalnych programów oraz inicjatyw na rzecz rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.

2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowi Mazowieckiej

- wsparcie i opieka asystenta rodziny,
- praca socjalna,
- aktywizacja społeczno-zawodowa,

- przyznawanie i wypłata świadczeń z pomocy społecznej w formie finansowej i rzeczowej,
- przyznawanie i wypłata dodatków mieszkaniowych i dodatków energetycznych,
- przyznawanie i wypłata świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- przyznawanie i wypłata świadczenia rodzicielskiego,
- przyznawanie i wypłata świadczeń rodzinnych,
- dożywianie dzieci w szkołach,
- specjalistyczne poradnictwo,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- Karta Dużej Rodziny
- Realizacja Gminnego Programu „Gmina Ostrów Mazowiecka Przyjazna Rodzinie”

3. Gminny Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

- wsparcie i pomoc rodzinom w przezwyciężaniu problemu przemocy,
- integrowanie i koordynowanie działań wszystkich instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy.

4. Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych od Alkoholu i Członków ich Rodzin

- przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu,
- poradnictwo, wsparcie i terapia psychologiczna.

5. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu

6. Placówki oświatowo – wychowawcze

- działalność edukacyjno – wychowawcza,
- wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla dzieci i rodziców,
- organizacja wypoczynku.

7. Placówki służby zdrowia

- działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej

8. Gminna Biblioteka Publiczna

- upowszechnianie czytelnictwa,
- działalność kulturalna,
- organizacja czasu wolnego.

9. Parafie z terenu gminy

- działalność charytatywna,
- organizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży.

10. Organizacje pozarządowe

- działalność charytatywna,
- organizowanie pomocy żywnościowej,
- wsparcie.

11. Sołectwa

- integracja środowiska lokalnego

Wszystkie wymienione wyżej instytucje i organizacje współpracują ze sobą, a gro swoich działań kierują w stronę udzielania różnych form pomocy dziecku i rodzinie.

IV. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

1. ADRESACI PROGRAMU

Program Wspierania Rodziny w Gminie Ostrów Mazowiecka na lata 2022-2024 skierowany jest przede wszystkim do rodzin, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, jak również do przedstawicieli instytucji oraz służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny.

2. CELE PROGRAMU

Cel główny:

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz działania profilaktyczne na rzecz wzmacniania rodziny.

Cele szczegółowe:

1. Udzielanie wsparcia i pomocy rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, rodzinom bezradnym w prowadzeniu gospodarstwa domowego i rodzinom, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.
2. Działania profilaktyczne na rzecz wzmacniania rodziny oraz promowanie różnych form spędzania wolnego czasu na rzecz dzieci, młodzieży oraz rodzin.
3. Podejmowanie i koordynacja działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

3. ZADANIA I ZASADY DZIAŁANIA PROGRAMU

Udzielanie wsparcia i pomocy rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, rodzinom bezradnym w prowadzeniu gospodarstwa domowego i rodzinom, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.				
Lp.	Kierunek działania	Podmiot realizujący	Wskaźnik /miernik	Czas realizacji
1.	Praca socjalna z rodzinami w których wystąpiły symptomy bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, rodzinami bezradnymi w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz z rodzinami, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	- ilość rodzin objętych pracą socjalną	2022-2024

2.	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze, znajdującym się w trudnej sytuacji finansowej w tym udzielanie pomocy w formie zasiłków celowych, okresowych, dożywiania dzieci w szkołach i przedszkolach.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	- ilość rodzin objętych pomocą finansową	2022-2024
3.	Udzielanie wsparcia kobietom w ciąży powikłanej, kobietom w sytuacji niepowodzeń położniczych oraz wsparcia rodzin dzieci, u których zdiagnozowano „ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu”.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	- ilość rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	2022-2024
4.	Przydzielenie asystenta rodziny rodzinom bezradnym w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, bezradnym w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz rodzinom z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	- ilość rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	2022-2024
5.	Objęcie pomocą dzieci wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	- ilość dzieci objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi	2022-2024
6.	Organizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi	Urząd Gminy w Ostrowi Mazowieckiej – Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	-ilość uczestników, liczba zorganizowanych form wypoczynku.	2022-2024
7.	Prowadzenie działań związanych z rozwiązywaniem problemów alkoholowych	Urząd Gminy w Ostrowi Mazowieckiej – Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- liczba wniosków o leczenie skierowanych do GKRPA dotyczących rodzin z dziećmi	2022-2024

8	Umożliwianie rodzinom z dziećmi skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, psychologicznego, terapeutycznego i pedagogicznego	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	- ilość rodzin z dziećmi z terenu Gminy Ostrów Mazowiecka, którym udzielono wsparcia	2022-2024
9.	Wykonywanie zadań o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolującym związanych z wykonywaniem orzeczeń sądu	Kuratorzy sądowi	- ilość rodzin z dziećmi z terenu Gminy Ostrów Mazowiecka objętych nadzorem kuratora.	2022-2024
10.	Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	- ilość dzieci z terenu Gminy Ostrów Mazowiecka umieszczonych w pieczy zastępczej.	2022-2024
11.	Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy.	Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	-liczba Niebieskich Kart w rodzinach z dziećmi.	2022-2024

Działania profilaktyczne na rzecz wzmacniania rodziny oraz promowanie różnych form spędzania wolnego czasu na rzecz dzieci, młodzieży oraz rodzin.

Lp.	Kierunek działania	Podmiot realizujący	Wskaźnik /miernik	Czas realizacji
1.	Wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	Placówki oświatowo-wychowawcze, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- liczba i rodzaj wspieranych form spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży	2022-2024
2.	Realizacja szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych i wychowawczych	Placówki oświatowo-wychowawcze	-liczba realizowanych programów	2022-2024

3.	Przeciwdziałanie przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży	Komenda Powiatowa Policji	- liczba rozmów profilaktycznych w szkołach z terenu Gminy Ostrów Mazowiecka	2022-2024
4.	Zagospodarowanie czasu wolnego oraz promowanie aktywności dzieci i młodzieży poprzez propagowanie działalności sportowej, rekreacyjnej oraz kulturalnej	Placówki oświatowo-wychowawcze	- liczba i rodzaj form zorganizowanych spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	2022-2024

Podejmowanie i koordynacja działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej.				
Lp.	Kierunek działania	Podmiot realizujący	Wskaźnik /miernik	Czas realizacji
1.	Współpraca z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	-liczba wspólnie sporządzonych planów pracy z rodziną	2022-2024
2.	Udział w spotkaniach Zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	-liczba spotkań zespołów	2022-2024
3.	Interdyscyplinarne działania zapobiegające umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej, w tym pomoc : - socjalna - poradnictwo	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, instytucje i organizacje działające na rzecz rodziny	-liczba dzieci, które powróciły do rodziny biologicznej	2022-2024

Świadczenie wsparcia dla rodzin potrzebujących pomocy, szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym ma dać poczucie bezpieczeństwa oraz gwarancje wsparcia instytucjonalnego. Każdy potrzebujący członek takiej rodziny powinien mieć zapewnione wsparcie i mieć oparcie, że może je otrzymać w instytucjach do tego celu powołanych.

Program ten kładzie nacisk na potrzebę wspierania rodzin, które m.in. przeżywają trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz pomocy w przezwyciężaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych, jak również ubóstwa bądź zagrożenia umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej oraz rodzin, którym zostały odebrane albo ograniczone prawa rodzicielskie.

4. ANALIZA SWOT W OBSZARZE WSPARCIA RODZINY

Analiza SWOT to jedna z najpopularniejszych technik analitycznych, służąca do porządkowania informacji. Skupia się ona głównie na odpowiedzi na pytania:

- Czy obecny stan zasobów gminy stanowi silną czy słabą stronę, tzn. czy jest czynnikiem ułatwiającym, czy utrudniającym rozwój?
- Jakie szanse i zagrożenia dla gminy płyną z jej kontaktów z bliższym lub dalszym otoczeniem?

Analiza tych czynników pozwala na ocenę, jaki typ działań jest najbardziej użyteczny w osiągnięciu założonych celów. Jakościowa analiza obecnej sytuacji rodziny, dziecka i systemu opieki oraz prawdopodobnej przyszłej sytuacji pozwala na ukierunkowanie działań w ten sposób, by sprzyjały one osiągnięciu założonego celu.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• obowiązujące akty prawne, programy oraz strategie, • poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym, • dobrze działające instytucje w obszarze pomocy społecznej, • współpraca instytucji działających na rzecz rodziny np. Zespół Interdyscyplinarny i grupy robocze ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, • działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, • wiedza i kwalifikacje pracowników instytucji pracujących na rzecz rodziny, • ustawiczne kształcenie kadry pomocy społecznej w zakresie umiejętności działania na rzecz rodziny, • doświadczenie i wiedza we wsparciu rodziny pracowników GOPS, odpowiedzialnych za realizację wsparcia, • znajomość zasobów środowiska lokalnego przez pracowników GOPS, • otwartość na współpracę, • realizacja programów profilaktycznych, • pozalekcyjna działalność szkół na terenie Gminy Ostrów Maz. w okresie trwania roku szkolnego, • dostępność usług opiekuńczych świadczonych osobom i rodzinom na terenie całej gminy,	• mała świadomość i wiedza społeczna na temat wspierania rodziny i pieczy zastępczej, • niewystarczające zaangażowanie w zakresie organizacji grup wsparcia w środowiskach lokalnych, • niska świadomość w wypełnianiu ról opiekuńczo - wychowawczych, • niechęć do udziału w zajęciach edukacyjnych, grupach wsparcia i innych inicjatywach integracyjnych podnoszących kompetencje społeczne, • niski poziom aktywności klientów pomocy społecznej w zakresie wykorzystania własnych zasobów i możliwości w przewyżnianiu sytuacji kryzysowych, • brak rodzin wspierających, • brak atrakcyjnej, bezpłatnej oferty wsparcia i organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, • brak placówki wsparcia dziennego dla dzieci z rodzin zagrożonych marginalizacją, • brak dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, • małe zaangażowanie organizacji pozarządowych do działań wspierających procesy wychowawcze w rodzinie, • brak zaplecza technicznego do realizacji form wsparcia (brak pomieszczeń, wyposażenia)

• realizacja rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” finansującego dożywianie dzieci w szkołach, • budowa nowoczesnych boisk i sal gimnastycznych, • zabezpieczenie w budżecie środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej, • wspieranie rodzin przez asystenta rodziny.	
SZANSE	ZAGROŻENIA
• kształtowanie ogólnokrajowej polityki prorodzinnej, • wykorzystywanie potencjału i zasobów organizacji pozarządowych, • możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych, • współpraca rodzin dysfunkcyjnych z asystentem rodziny, • udział rodzin w działaniach integrujących w środowiskach lokalnych, • możliwość współpracy z organizacjami pozarządowymi • wzrost zainteresowania i zaangażowania społecznego na rzecz dziecka i rodziny, • wzrost świadomości i umiejętności korzystania przez rodziny z różnych form wsparcia, • zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia	• występowanie zjawiska osłabienia autorytetu rodziny i więzi międzypokoleniowych, • występowanie zjawisk patologicznych, takich jak agresja, przemoc w rodzinie, wandalizm, uzależnienia od alkoholu i innych środków uzależniających, • występowanie syndromu „dziedziczenia biedy”, • uzależnienie świadczeniobiorców pomocy społecznej od otrzymywanej pomocy finansowej i duża liczba osób długotrwale z niej korzystających, • wzrost kosztów utrzymania rodziny, • zagrażające i aspołeczne formy spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież, • osłabianie się funkcji opiekuńczej rodziny, • występowanie zjawiska przerzucania odpowiedzialności za wychowanie dzieci na inne podmioty i instytucje, • brak zainteresowania rodziców problemami dziecka i formą spędzania przez nie wolnego czasu, • brak umiejętności szukania pomocy w sytuacjach kryzysowych i ryzykownych, • skomplikowane i niespójne przepisy prawa, biurokratyzacja, • cedowanie coraz większej liczby zadań na samorządy gminne bez zabezpieczenia odpowiedniego finansowania kosztów ich realizacji, • brak możliwości zaspokojenia uzasadnionych potrzeb w zakresie

	mieszkań socjalnych oraz budownictwa komunalnego, • potrzeba zaspokojenia potrzeb lokalowych
--	---

Powyższa analiza SWOT została skonstruowana w oparciu o stan wiedzy i doświadczenie pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostrowi Mazowieckiej oraz osób zajmujących się pomocą rodzinie. Ciągły monitoring spraw związanych z pomocą społeczną, znajomość występowania problemów i tematyki związanej z szeroko rozumianą polityką prorodzinną i społeczną, pozwoliło na wyodrębnienie przedstawionych w analizie słabych i mocnych stron, jak również szans i zagrożeń.

Cieszy fakt, że dominują mocne strony jakie posiada Gmina Ostrów Mazowiecka i istnieje realna perspektywa by eliminować słabe strony i zagrożenia. Założyć jednak należy, że zawsze w pracy z tzw. „żywą tkanką” jaką jest społeczeństwo, będą istniały różnego rodzaju problemy i patologie. Tylko sprawnie działające instytucje na szczeblu gminnym mogą im przeciwdziałać i dążyć do ich marginalizacji. Korzystając z szans, doskonaląc metody działania, kształtując odpowiednią politykę społeczną gminy, można wiele zmienić. Z analizy SWOT wynika, że posiadane zasoby, powinny stanowić solidną podstawę do skutecznych działań w przyszłości i wyznaczać kierunki działań na kolejne lata.

5. REALIZATORZY PROGRAMU

Założenia Programu Wspierania Rodziny w Gminie Ostrów Mazowiecka na lata 2022-2024 powinny realizować podmioty, które w ramach swoich kompetencji posiadają obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz podmioty specjalizujące się bądź mające kontakt z dzieckiem i rodziną.

Głównym realizatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowi Mazowieckiej, przy współpracy:

podmioty o zasięgu gminnym

- Urząd Gminy w Ostrowi Mazowieckiej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Placówki oświatowo-wychowawcze (przedszkole samorządowe, szkoły)
- Placówki Opieki Zdrowotnej,
- Gminna Biblioteka Publiczna,
- Sołectwa.

podmioty o zasięgu powiatowym i inne

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Powiatowy Urząd Pracy,

- Szkoły ponadpodstawowe,
- Sąd Rejonowy,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej,
- Organizacje pozarządowe,
- Kościoły, parafie

6. ZAKŁADANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Dzięki realizacji założonego celu głównego oraz poszczególnych celów szczegółowych przez poszczególne podmioty i instytucje zakłada się, że zostaną stworzone odpowiednie warunki i możliwości dla wszechstronnej i skutecznej pomocy rodzinie. Ponadto zakłada się rozwój profesjonalnych form pomocy rodzinie, a w konsekwencji poprawę funkcjonowania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i wymagających wsparcia. Ważnym założeniem jest zmniejszenie ilości dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej i reintegracja rodzin naturalnych poprzez powrót dziecka do naturalnego środowiska rodzinnego.

W wyniku wdrożenia Programu Wspierania Rodziny w Gminie Ostrów Mazowiecka na lata 2022-2024 zakładane są następujące efekty realizacji Programu:

1. Podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodzin oraz wzrost świadomości rodziców w pełnieniu funkcji rodzicielskich.
2. Poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności oraz wypracowanie przez nie umiejętności przezwycięzania trudnych sytuacji.
3. Zmiana postaw i zachowań członków rodzin dysfunkcyjnych.
4. Wypracowanie stałej, dobrej współpracy między podmiotami i instytucjami zajmującymi się pracą z rodziną.
5. Wzrost świadomości dzieci i młodzieży względem negatywnych zjawisk społecznych.
6. Podniesienie bezpieczeństwa socjalno-bytowego rodzin.
7. Podniesienie kompetencji zawodowych osób pracujących z rodziną oraz zwiększenie skuteczności podejmowanych przez nie działań.

7. FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań określonych w Programie Wspierania Rodziny w Gminie Ostrów Mazowiecka na lata 2022 - 2024 są środki finansowe poszczególnych podmiotów realizujących zadania na rzecz dziecka i rodziny (budżet gminy i powiatu), środki uzyskane z dotacji z budżetu państwa, jak również środki pozyskane z innych prawem określonych źródeł.

8. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Program Wspierania Rodziny w Gminie Ostrów Mazowiecka na lata 2022 - 2024 jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie on realizowany przy współpracy lokalnego samorządu, instytucji i innych podmiotów zajmujących się pracą na rzecz rodziny. Program

stanowi dokument określający cele i zadania, tak więc wymaga oceny i weryfikacji efektywności realizacji poszczególnych zadań.

Przedmiotem ewaluacji będzie ocena skuteczności podejmowanych działań oraz zainteresowania nimi odbiorców. Monitoring realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022 -2024 będzie się opierał przede wszystkim na gromadzeniu oraz analizowaniu danych będących w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostrowi Mazowieckiej. Dodatkowo pozyskiwane zostaną informacje od innych instytucji i podmiotów w zakresie wskazanym w Programie. Realizacja programu opiera się na stałej współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami w celu realizacji założonych działań. Monitoring Programu pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych. Zebrane dane pozwolą na kontrolę postępu lub w razie potrzeby podjęcie działań korygujących. Obszarem monitorowania Programu będą wyznaczone zadania, zgodnie z wyznaczonymi celami szczegółowymi.

Monitorowanie i ewaluacja Programu będą się odbywać poprzez składanie do dnia 31 marca każdego roku rocznego sprawozdania z realizacji zadań przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowi Mazowieckiej, który jest wiodącym realizatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024.

V. PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, a w szczególności życia dzieci. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, a rodzinom w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości do samodzielnego zmierzenia się z występującymi problemami, co zwiększy szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku i poczucie odpowiedzialności przy wykorzystywaniu własnych potencjałów jakie posiada.

Powyższe działania zwiększą szanse rodzin, aby prawidłowo funkcjonowały w środowisku oraz wykorzystały własną aktywność i wewnętrzny potencjał w celu zdobycia nowych umiejętności. Odpowiednie podejście stworzy możliwość rozwoju, zwiększenia świadomości w środowisku lokalnym i tym samym podniesie jakość życia mieszkańców Gminy Ostrów Mazowiecka. Powodzenie w realizacji Programu będzie zależeć od współpracy z innymi podmiotami zajmującymi się sprawami rodziny i podejmowania interdyscyplinarnych działań, a także profesjonalnej pracy w ramach kompetencji poszczególnych instytucji.